

Spis treści

	Str.
Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XIII
Rozdział I. Geneza i zarys ewolucji odpowiedzialności państwa	1
§ 1. Uwagi terminologiczne	4
§ 2. Geneza odpowiedzialności odszkodowawczej państwa – od czasów rzymskich do XX w.	5
§ 3. Spory o charakter prawny roszczenia przeciwko państwu a miejsce regulacji	9
I. Publicznoprawny czy prywatnoprawny charakter odpowiedzialności za władcze bezprawie?	9
II. Charakter prawny odpowiedzialności za działania legalne	11
§ 4. Przemiany w podstawach odpowiedzialności państwa w prawie polskim do 1997 r.	14
I. Prawo polskie w okresie 1918–1956	14
II. Ustawa z 15.11.1956 r.	20
III. Zasady odpowiedzialności według Kodeksu cywilnego do wejścia w życie Konstytucji z 1997 r.	23
IV. Ewolucja zasad odpowiedzialności za działania legalne	38
Rozdział II. Współczesne modele odpowiedzialności odszkodowawczej administracji i ich tendencje rozwojowe – uwagi porównawcze	45
§ 5. Modele odpowiedzialności za działania bezprawne administracji. ...	47
§ 6. Tendencje rozwojowe	50
§ 7. Tendencje rozwojowe w zakresie indemnizacji szkód legalnych	56
I. Wprowadzenie	56
II. Odpowiedzialność administracji publicznej za działania legalne w prawie francuskim.	57
III. Odpowiedzialność administracji publicznej za działania legalne w prawie niemieckim	63
IV. Standardy prawne w dziedzinie odpowiedzialności administracji publicznej za działania legalne w prawie europejskim.	66
§ 8. Rozwój instytucji odpowiedzialności państwa za naruszenie prawa wspólnotowego – wzmianka	77
Rozdział III. Filozoficzne i aksjologiczne uzasadnienia obowiązku indemnizacyjnego administracji (państwa)	79
§ 9. Przegląd teorii uzasadniających obowiązek indemnizacyjny administracji	80
§ 10. Sprawiedliwość wyrównawcza czy sprawiedliwość dystrybutywna?	82
Rozdział IV. Konstytucjonalizacja prawa podmiotowego do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej	87
§ 11. Geneza art. 77 Konstytucji RP	92

§ 12. Treść i funkcje konstytucyjnego prawa do odszkodowania	94
I. Treść normatywna art. 77 ust. 1 Konstytucji RP	94
II. Artykuł 77 ust. 1 Konstytucji RP jako źródło podmiotowego prawa do odszkodowania za niezgodne z prawem działanie władzy publicznej	100
III. Artykuł 77 ust. 1 Konstytucji RP jako gwarancja legalizmu działania władzy publicznej	106
§ 13. Skutki konstytucjonalizacji prawa do odszkodowania z tytułu wykonywania władzy publicznej dla systemu prawa	108
I. Problem bezpośredniego stosowania art. 77 ust. 1 Konstytucji RP w świetle teorii i praktyki konstytucyjnej	108
II. „Reinterpretacja” ustawowych podstaw i przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej państwa w związku z wejściem w życie Konstytucji RP	115
§ 14. Konstytucyjne prawo do odszkodowania a konstytucyjne prawo do sądu	124
§ 15. Konstytucyjne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu szkód wyrządzonych zgodnym z prawem działaniem administracji publicznej	128
I. Wprowadzenie	128
II. Zasada ochrony własności	129
III. Zasada równości wobec ciężarów publicznych	154
IV. Inne zasady konstytucyjne	160
§ 16. Publiczne prawo podmiotowe do odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych legalnym działaniem administracji publicznej	163
I. Uwagi <i>de lege lata</i>	163
II. Wnioski <i>de lege ferenda</i>	165
Rozdział V. Podstawy i zakres odpowiedzialności deliktowej administracji w świetle Kodeksu cywilnego	169
§ 17. Zasada ryzyka jako podstawa ogólna odpowiedzialności za wykonywanie władzy publicznej	173
I. „Niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej” – jako czyn niedozwolony	173
II. Zasada odpowiedzialności władzy publicznej: ryzyko czy bezprawność?	180
III. Podstawy odpowiedzialności z tytułu naruszenia prawa wspólnotowego	184
IV. Przepisy szczególne	188
§ 18. Zasada słuszności jako podstawa odpowiedzialności za zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej	191
§ 19. Zagadnienie prawa międzyczasowego	197
I. Uwagi ogólne o art. 5 ZmKC 2004.	197
II. Zdarzenia i stany prawne powstałe przed wejściem w życie Konstytucji RP	202
III. Prawo właściwe dla oceny zdarzeń i stanów prawnych polegających na wydaniu indywidualnych rozstrzygnięć w „okresie przejściowym” (17.10.1997 r.–31.8.2004 r.)	204
IV. Prawo właściwe dla oceny zdarzeń i stanów prawnych polegających na wydaniu lub zaniechaniu wydania aktów normatywnych w „okresie przejściowym” (17.10.1997 r.–31.8.2004 r.)	209
§ 20. Podstawy odpowiedzialności Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów publicznoprawnych za czynności niewładcze	216
I. Uwagi ogólne	216

II. Odpowiedzialność kontraktowa oraz związana z wykonywaniem praw podmiotowych	216
III. Zakres przedmiotowy odpowiedzialności pozaumownej administracji	219
Rozdział VI. Przesłanki odpowiedzialności deliktowej za niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej	
§ 21. Wykonywanie władzy publicznej	235
I. Uwagi wprowadzające	235
II. Kontekst historycznoprawny	237
III. Znaczenie i natura pojęcia władzy publicznej w prawie administracyjnym, systemie prawnym Rady Europy oraz prawie wspólnotowym	240
IV. „Wykonywanie władzy publicznej” w świetle Kodeksu cywilnego	244
§ 22. Wykonywanie władzy publicznej – wybrane przypadki szczególne i graniczne	267
I. Ochrona zdrowia	267
II. Usługi edukacyjne i oświatowe	280
III. Czynności notariusza	283
§ 23. Bezprawność cywilna jako przesłanka odpowiedzialności za wykonywanie władzy publicznej na podstawie art. 417 § 1 KC ..	289
I. Uwagi wprowadzające	289
II. Kierunki wykładni terminu „niezgodność z prawem”	291
III. Bezprawność działania i zaniechania administracji w świetle orzecznictwa	297
IV. Bezprawność zaniechania	301
§ 24. Odpowiedzialność z tytułu bezprawia judykacyjnego	305
I. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez wydanie niezgodne z prawem prawomocnego orzeczenia sądu	305
II. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek wydania niezgodnej z prawem ostatecznej decyzji	333
III. Problem odpowiedzialności za nieostateczne decyzje	343
IV. Bezprawność bezczynności judykacyjnej	348
§ 25. Odpowiedzialność z tytułu bezprawia normatywnego	360
I. Bezprawie normatywne (legislacyjne) – uwagi wprowadzające i terminologiczne	360
II. Postępowania prejudycjalne stwierdzające niezgodność z prawem aktu normatywnego	362
III. Zakres czasowy i przedmiotowy niezgodności z prawem aktu normatywnego	370
IV. Bezprawność zaniechania wydania aktu normatywnego	382
V. Bezprawie normatywne w zakresie aktów prawa miejscowego	391
§ 26. Podstawy odpowiedzialności komornika sądowego	404
I. Status komornika, jako organu egzekucyjnego i jako funkcjonariusza publicznego	404
II. Wykonywanie władzy przez komornika (czynności władcze komornika)	406
III. Reżim odpowiedzialności za czynności komornika w związku z wejściem w życie art. 77 ust. 1 Konstytucji RP oraz uchyceniem art. 769 KPC w wyroku TK SK 26/03	407
IV. Reżim odpowiedzialności za czynności komornika w aktualnym stanie prawnym (od 13.11.2004 r.)	412
V. Odpowiedzialność solidarna Skarbu Państwa i komornika sądowego ...	413

§ 27. Zakres obowiązku naprawienia szkody	419
I. Szkoda i odszkodowanie.	419
II. Wyrządzenie szkody przy wykonywaniu władzy publicznej	424
III. Związek przyczynowy	427
Rozdział VII. Przesłanki odpowiedzialności za działania legalne administracji	433
§ 28. Zakres przedmiotowy – rodzaje uszczerbków objęte obowiązkiem odszkodowawczym	436
I. Wprowadzenie	436
II. Wywłaszczenie i ingerencje władcze o skutku identycznym z wywłaszczeniem	437
III. Wywłaszczenie czasowe	446
IV. Ingerencje w postaci ustanowienia służebności publicznoprawnej	447
V. Ingerencje w postaci ograniczeń sposobów korzystania z nieruchomości	450
VI. Ingerencje skutkujące zmniejszeniem wartości nieruchomości – bez ograniczania uprawnień właścicielskich.	454
VII. Pozbawienie uprawnień wynikających z decyzji administracyjnej	455
VIII. Wyrządzenie szkody na osobie w związku z wykonywaniem zadań administracji publicznej	456
IX. Nałożenie obowiązku prowadzenia określonej działalności lub świadczeń osobistych i rzeczowych w interesie publicznym	458
X. Ograniczenia praw i wolności człowieka i obywatela w związku z wprowadzeniem stanów nadzwyczajnych	460
XI. Szczególne przypadki <i>quasi</i> -gwarancyjnej odpowiedzialności państwa za skutki zdarzeń legitymizowanych względami interesu publicznego	461
§ 29. Ocena zdarzenia wywołującego szkodę	462
I. Wprowadzenie	462
II. Wartości uzasadniające ingerencję	463
III. Niezbędność ingerencji.	466
IV. Problem ustawowej podstawy aktu ingerencji	467
V. Forma i procedura ingerencji	471
VI. Skutki niedochowania warunków legalności ingerencji.	473
§ 30. Rola związku przyczynowo-skutkowego	474
I. Związek przyczynowy w reżimie odpowiedzialności za działania legalne administracji	474
II. Problem przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody.	477
§ 31. Zakres odszkodowania	479
I. Ograniczenie obowiązku odszkodowawczego	479
II. Gwarancje proceduralne w zakresie ustalenia i realizacji odszkodowania	481
Rozdział VIII. Realizacja roszczeń odszkodowawczych	485
§ 32. Zakres podmiotowy odpowiedzialności	489
I. Podmioty ponoszące odpowiedzialność	489
II. Problem wzajemnych rozliczeń między podmiotami zobowiązanymi. ...	498
III. Podmioty uprawnione do odszkodowania	502
§ 33. Forma rekompensaty	507
I. Wprowadzenie	507
II. Rekompensata pieniężna	509
III. Restytucja naturalna	513

IV. Nieruchomość zamienna	514
V. Roszczenie o wykup nieruchomości	516
§ 34. Droga dochodzenia roszczeń	517
I. Wprowadzenie	517
II. Warianty drogi dochodzenia roszczeń	519
III. Specyficzne problemy związane z administracyjnosądownym trybem dochodzenia roszczeń	524
IV. Przypadki szczególne	534
§ 35. Przedawnienie roszczeń	535
I. Przedawnienie roszczeń	535
II. Problem naprawiania szkód wynikających z powojennych aktów przejęcia mienia na rzecz państwa	542
§ 36. Znaczenie regresu dla funkcjonowania systemu odpowiedzialności administracji za wyrządzone szkody	564
I. Uzasadnienie oraz modele rozwiązań normatywnych osobistej odpowiedzialności bezpośredniego sprawcy szkody wyrządzonej przy wykonywaniu władzy publicznej	564
II. Odpowiedzialność bezpośredniego sprawcy szkody	568
III. Mechanizm regresowy w świetle prawa pracy i przepisów szczególnych	570
§ 37. Problemy reprezentacji Skarbu Państwa w procesie odszkodowawczym	575
I. Zagadnienia podstawowe legitymacji procesowej	575
II. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa	579
Indeks rzeczowy	583